

Енергетичний перехід: глобальні виклики й ризики для України

Геннадій РЯБЦЕВ

Круглий стіл «Енергетичний перехід: виклики для України»
Київ, 17 грудня 2019 року

Усе викладене базуватиметься на особистому досвіді, знаннях, наукових дослідженнях автора і не є відображенням офіційної позиції
Національного інституту
стратегічних досліджень

Енергетичний перехід – тривалі структурні перетворення в світових енергетичних системах, які зумовлюють кардинальні зміни в пропонуванні й попиті, енергетичних балансах і цінах

Енергетичний перехід орієнтовано на розподілені потужності, цифрову інфраструктуру, децентралізовані висококонкурентні ринки

Передумови енергетичного переходу

- Створювані Індустрією 4.0 «розумні» виробництва вимагають все більше енергії вищої якості, **але** традиційні технології нездатні задовольнити попит на неї
- Енергосистеми потребують усе більших витрат, **але** банки інвестують у привабливіші об'єкти, а державу перевантажено соціальними зобов'язаннями
- Певні кошти вкладають, **але** обладнання старіє, втрати зростають, ефективність знижується, енергія дорожчає
- Доступ до інформації формує запит на «світові стандарти» споживання, **але** спроба їх задовольнити погіршує довкілля, збільшуючи соціальні витрати
- Відновлювані джерела можуть стати виходом, **але** платоспроможний попит з'явиться лише після їхнього здешевлення та появи технологій «складування» енергії

Висока вартість нових технологій за нездатності «традиційної» енергетики *забезпечити доступ до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх*, поглиблює енергетичну бідність і поширює «енергетичну демократію»

Наслідки енергетичного переходу

- Не бажаючи залежати від монополізованих ринків і застарілих мереж, споживачі розвивають *людиноцентричні* системи, у рамках яких є одночасно постачальниками
- Попит стає більш *гнучким*, мобільним, «розумним», енергетичні потужності – *інтелектуальними* й *розподіленими*, ринки – *децентралізованими* й висококонкурентними
- Урбанізація формує запит на нову міську міцну й висококонцентровану енергетику з прийнятною вартістю приєднання й можливістю зростання на дорогих землях
- Під загрозою опиняються статки постачальників «традиційних» ресурсів і технологій, тоді як інші хочуть «*зіграти на переході*»

Енергетичний перехід... спрямовано на *подолання енергетичної бідності й поширення «енергетичної демократії»*...

Як це подають в Україні?

«Енергетичний перехід потрібен..., щоб *зупинити зміну клімату* та її негативні наслідки для людства: посухи, повені, буревії, хвилі спеки, та підняття рівня світового океану»

<https://energytransition.in.ua/>

У світі Ціль 7 сталого розвитку – це «забезпечення доступу до *недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх*»

В Україні:

7 ВІДНОВЛЮВАНА
ЕНЕРГІЯ

ЗАГРОЗА: поглиблення енергетичної бідності

- Пріоритет прав інвесторів, а не споживачів
- Спрямування політики на скорочення енергоспоживання (хоча це гальмує економічне зростання)
- Ототожнення фрагментарного енергозаощадження з підвищенням енергоефективності
- Підміна вільних цін і тарифів «економічно обґрунтованими» без огляду на їхню прозорість і доступність
- Нав'язування споживачеві енергоресурсів і технологій із низькими коефіцієнтами перетворення енергії
- Збільшення інформаційної асиметрії на ринках

ЗАГРОЗА: зменшення надійності систем

- Непродумана заміна ресурсів і технологій *без огляду* на наявні коефіцієнти перетворення енергії
- Масове й хаотичне будівництво станцій із негарантованою потужністю
- Підміна «розвитком ВДЕ і скороченням енергоспоживання» Цілі 7 сталого розвитку «Забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх»
- Заміна залежності від поширених енергоресурсів (із низькою доданою вартістю) залежністю від постачання дорогих технологій, що належать декільком державам
- Відсутність будь-яких енергетичних резервів

ЗАГРОЗА: руйнування держави

«Лише перехід України на 100% ВДЕ може забезпечити її енергетичну незалежність...»

<https://ecoaction.org.ua>

«Перехід на 100 % ВДЕ в Україні...» – це:

- танки на батарейках, армія на конях, ППО на вітряках
- залежність від постачальників енергетичних технологій
- відсутність енергетичних резервів
- неспроможність реагувати на надзвичайні ситуації
- нездатність протистояти збройній агресії

«Зменшення споживання енергоресурсів на 42 %» – це:

- припинення економічного зростання (парадокс Джевонса)
- погіршення добробуту населення
- поглиблення енергетичної бідності

Державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України **на шкоду... обороноздатності, ... економічній... безпеці** України: ...**надання** іноземній державі, **іноземній організації** або їх представникам **допомоги** в проведенні підривної діяльності проти України, – карається позбавленням волі на строк від 12 до 15 років...

Стаття 111 Кримінального кодексу України

Мета та принципи політики переходу

Мета – переорієнтування політики:

- з марних спроб зупинити старіння систем і зростання цін на створення гнучкої, розподіленої, конкурентної енергетики
- з патерналістської підтримки громадян на формування їхньої активної позиції та енергоефективної свідомості

Принципи:

- пріоритет інтересів **держави, а не інвесторів**
- **баланс** інтересів виробників і споживачів
- розвиток **власної** ресурсної й технологічної бази
- раціональне використання ресурсів і технологій із **найвищими** коефіцієнтами перетворення енергії
- відсутність надмірної **залежності** від будь-якого джерела, маршруту чи постачальника ресурсів і технологій
- екологічна прийнятність та економічна ефективність

Не захистившись від усіх загроз,
вільної держави не збудуєш

Рябцев Геннадій Леонідович

+380 (50) 357-20-40

rgl2006@ukr.net

www.facebook.com/riabtsevgl